

's Hertogenbosch, 25 januari 2022

Betreft: consultatiereactie Wetsvoorstel Wgiw

Geachte heer/mevrouw,

Essent heeft met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel voor de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw) en maakt graag gebruik van de mogelijkheid hierop te reageren. De Wgiw is een welkome uitwerking van het Klimaatakkoord en bevat goede handvatten voor de herziening van het wetgevend kader. Wij hebben nog enkele suggesties en verdiepende vragen. Deze lichten wij hieronder toe.

Contractbeëindiging: mitigeer onzekerheid en risico op hoge kosten voor bewoners

In paragraaf 3.1.3 van de MvT wordt de verwachting uitgesproken dat er weinig leveringscontracten met een vaste looptijd zullen zijn die vroegtijdig beëindigd moeten worden. Tevens zullen gebruikers ruim op tijd geïnformeerd worden dat hun gasaansluiting beëindigd zal worden.

Essent constateert dat er voor bewoners en marktpartijen geen juridische zekerheid bestaat betreffende de tijd tussen het vermelden dat een woning zijn gasaansluiting verliest en het daadwerkelijke moment dat een woning zijn afsluiting verliest. In feite ontstaat er in dat geval een overgangperiode, waarin de spelregels niet duidelijk zijn. Wanneer een huishouden te horen gekregen heeft dat zijn huis van het gas afgesloten wordt en zijn contract tegelijkertijd afloopt, moet er een nieuw contract afgesloten worden. Dit doet twee kwesties rijzen.

Ten eerste werpt dit de vraag op wie er verantwoordelijk is voor het kunnen inschatten van het tijdspad richting de definitieve vervanging van het aardgas. Wanneer dit de bewoner is, betekent dit dat hij verantwoordelijk gesteld wordt voor het in de gaten houden van lokale gebiedsontwikkelingen. Wanneer het energiebedrijf verantwoordelijk is, kan de situatie ontstaan dat er te kortlopende contracten afgesloten worden, waardoor gastarieven onvermijdelijk zullen stijgen en leveringszekerheid potentieel onder druk kan komen te staan, doordat er een periode ontstaat waarin het contract verlopen is en het duurzame alternatief nog niet beschikbaar is.

Ten tweede is het onduidelijk of de opzegvergoeding in rekening gebracht mag worden bij een consument wanneer een energiecontract opgezegd wordt doordat een woning eerder afgesloten wordt van het gasnetwerk. Eenzelfde soort situatie ontstaat in het geval van bijvoorbeeld huurketels wanneer er een verwijderingsbijdrage van de consument gevraagd wordt op het moment dat de woning van het gasnet ontkoppeld wordt en de ketel dus overbodig is geworden.

Essent wil benadrukken dat voorkomen moet worden dat bewoners met juridische onzekerheden en potentieel hoge kosten te maken krijgen. Gegeven deze onzekerheid in het wetsvoorstel, zouden wij dan ook willen voorstellen om waarborgen in te bouwen, zodat bewoners en marktpartijen niet voor substantiële risico's komen te staan.

Zekerheid kan gecreëerd worden wanneer een gemeente aangeeft hoe zijn tijdsplanning van gebouw tot gebouw in elkaar zit. Dit zou kunnen plaatsvinden door data van de geplande gasafsluitingen te bundelen in een register, waar alle betrokken partijen op kunnen terugvallen. Wanneer namelijk bekend is wat de einddatum van het gebruik van aardgas voor een bepaald gebouw is, kunnen bewoners en marktpartijen meer realistische energiecontracten met elkaar afsluiten en wordt voorkomen dat bewoners te maken krijgen met onnodig hoge kosten.

I. Beantwoording expliciete consultatievragen

Vraag 1: verplichting transitievisie warmte

Essent is van mening dat het voor zowel bewoners als marktpartijen van belang is dat er duidelijkheid vanuit de gemeente gegeven wordt over hoe zij de gemeentelijke energietransitie voor zich ziet. Een visie die ziet op de lange termijn helpt daarbij. Zoals ook aangegeven in onderstaande toelichting, is het voornamelijk van belang dat een transitievisie compleet is en de gemeente beargumenteerd heeft waarom er op welke plek gekozen wordt voor een bepaald duurzaam alternatief op aardgas. Daarom is Essent voorstander om de richtlijnen, en verplichte onderdelen, in een transitievisie wettelijk vast te leggen dan een vaste frequentie wettelijk te verankeren.

Vraag 2: redelijke termijn

Essent is voorstander van een te hanteren termijn waarbij huiseigenaren voldoende tijd krijgen zich voor te bereiden op het afsluiten van het gas. Tegelijkertijd is het ook van belang dat de gemeentelijke energietransitie geen onnodige vertraging oploopt. Wij willen dan ook meegeven dat er naar ons inzicht een balans gezocht moeten worden tussen deze twee afwegingen. Wettelijke verankering van de 'redelijke termijn' zou het transitieproces onnodig kunnen verstoren, doordat de gemeentelijke energietransitie maatwerk betreft. Gemeenten zouden echter wel (geëxpliciteerde) verwachtingen moeten uitspreken over het hoe het proces in grote lijnen eruit gaat zien van het moment van het gebruik van de aanwijsbevoegdheid tot de daadwerkelijke overstap.

II. Puntsgewijs commentaar n.a.v. de MvT

2.1 Klimaatakkoord

Om de energietransitie te laten slagen moeten de kosten voor huishoudens behapbaar blijven. Passende financieringsinstrumenten zijn daarvoor essentieel, die effectief en efficiënt moeten zijn. In de ISDE is dit niet het geval: een subsidie wordt slechts verstrekt wanneer een huishouden tenminste overgaat tot het nemen van twee energiebesparende maatregelen. Dit kan huishoudens ontmoedigen om te verduurzamen, wat blijkt uit het feit dat deze subsidie nog niet breed ingezet wordt. Huishoudens zouden juist gestimuleerd kunnen worden wanneer er minder eisen gesteld worden aan een subsidie. Het netto-effect daarvan is dat er met relatief weinig input veel winst voor de transitie in de gebouwde omgeving geboekt kan worden.

Voorstel

Verlaag de drempel voor huishoudens om energiebesparende maatregelen door ook ISDE te kunnen aanvragen voor een enkele maatregel.

2.2 Wijkgerichte aanpak

In het kader van de aanwijsbevoegdheid van de gemeente wordt gesproken over juridische en niet-juridische waarborgen. Voor Essent staat voorop dat deze waarborgen duidelijkheid voor zowel de bewoner als de markt moet genereren. Tegelijkertijd moeten deze waarborgen kunnen garanderen dat de transitie naar aardgasvrij stap voor stap gebeurt en de betaalbaarheid voor de bewoner onder geen geding onder druk komt te staan.

Vraag

Kan gespecificeerd worden hoe de combinatie van juridische en niet-juridische waarborgen bij aan de snelheid die de energietransitie nodig heeft en de bescherming van consumenten?

2.3.1 Transitievisie Warmte

Essent is voorstander van het voorstel dat gemeenten een transitievisie warmte moeten opstellen. Bewoners en marktpartijen krijgen op deze manier een langetermijnperspectief geboden wat ze kunnen verwachten in de gemeentelijke energietransitie. De genoemde onderdelen vormen een goede basis voor het kunnen genereren van een werkbaar document. Er kan naar ons inzicht nog een slag gemaakt worden door enkele elementen toe te voegen aan bestaand voorstel.

Voorstel

Onder a:

- Inzicht geven in wie de eigenaren zijn;
- Aangeven wat het isolatieniveau van de woningen is en;
- Aangeven hoeveel bronnen er zijn.

Onder b:

- Aangeven hoeveel capaciteit er op het net aanwezig is (dit om congestie te voorkomen) en
- Toevoegen van de mogelijkheid van het vijfde generatie warmtenet.

Onder c:

- Aangeven of er marktpartijen geconsulteerd zijn en
- Aangeven welke alternatieven naar voren zijn gekomen.

2.3.2 Uitvoeringsplan

Hierin wordt gesteld dat er een bepaald isolatieniveau nodig is om een woning of gebouw voldoende te kunnen verwarmen met een duurzaam warmtealternatief. Essent is echter van mening dat de 'een bepaald isolatieniveau' te vrijblijvend is.

Voorstel

'Bepaald' zou vervangen moeten worden door 'optimaal'. Juist door de eisen hoog te stellen wat betreft isolatie kan er winst geboekt worden in de verduurzamingsopgave van de woningvoorraad. Sturing op de eisen voor isolatie help hierin een slag te maken naar het uitfaseren van aardgas.

2.4.4 Keuze tussen gelijkwaardige, duurzame alternatieven voor aardgas

Woningeigenaren zijn niet verplicht om aan te sluiten op het collectieve alternatief voor aardgas dat de gemeente kiest. Er kan gekozen worden voor een alternatief, mits even duurzaam. Een expliciete toelichting op 'even duurzaam' mist hier.

Vraag

Hoe wordt bepaald of een individueel alternatief op het collectieve alternatief even duurzaam is? Welke rekenmethodiek wordt hiervoor toegepast?

3.1.1 Ruimte voor regels vanuit de gemeenten

Wanneer de gemeente besluit dat een bepaalde wijk vanaf een bepaald moment geen gas meer mag gebruiken, hebben de gasgebruikers in deze wijk recht op een aansluiting op een alternatieve energievoorziening met voldoende capaciteit

Vraag

Hoe wordt voldoende capaciteit gedefinieerd?

3.1.4 Kostenverdeling in de tijd

Het minder benutten en de uiteindelijke verwijdering van gasnetten worden via de energierekening betaald door de huishoudens. Ondanks de mogelijkheid voor netbeheerders om een voorziening aan te leggen, kan dit leiden tot een ongewenste stijging van de energierekening

Voorstel

Wij zijn van mening dat naast netbeheerders ook gemeenten vanuit de algemene middelen bij zouden moeten dragen in de kosten van de ontmanteling van het gasnet. Zo wordt voorkomen dat potentieel hoge verwijderingskosten afgewenteld op de markt en eindgebruikers, waardoor de betaalbaarheid van de energietransitie, voor alle partijen, niet onder druk komt te staan.

Vanzelfsprekend zijn wij bereid om onze vragen en suggesties nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Ehssane Gounou

Essent - Head of Corporate Affairs